

Розподіл суддів з науковим ступенем за типами судів

Загалом близько 20% українських суддів мають ступінь кандидата чи доктора наук

■ Кількість суддів з науковим ступенем ■ Загальна кількість суддів

Загальні місцеві суди

325 з 2991 (11%)

Апеляційні суди

167 з 686 (24%)

Окружні адмінсуди

168 з 480 (35%)

Господарські суди

140 з 424 (33%)

Верховний Суд

96 з 146 (66%)

Вищий антикорупційний суд

20 з 40 (50%)

Дані: ДСА, відповіді судів на запити NGL.media

NGL.media

інфографіка **Максим Піхо**

Загалом майже 20% від загальної кількості суддів мають науковий ступінь. Найбільш частка науковців, понад 65%, виявилася у Верховному суді – 96 зі 146 суддів. Лише на доплати до їхніх зарплат щороку витрачається близько 30 млн грн.

Минулого року надбавки за наукові ступені суддів обійшлися українському бюджету щонайменше у 123 млн грн, а за останні чотири роки загальна сума сягнула майже 490 млн гривень.

Читайте також: **Внутрішній фронт. Суддівська мафія має намір «поховати» дисциплінарні провадження щодо суддів**

Доплати отримують судді давно ліквідованого суду

Торік понад 2,3 млн грн доплат за наукові ступені отримали судді Окружного адміністративного суду міста Києва (ОАСК), який був **ліквідований** ще у грудні 2022 року. Ці судді не здійснюють правосуддя, але формально **залишаються** на посадах – поки не пройдуть кваліфікаційне оцінювання. Лише тоді вони можуть бути звільнені чи переведені в інший суд.

Чим відомий ОАСК?

Свого часу судді ОАСК забороняли мирні зібрання під час Революції Гідності, скасовували декомунізацію та **готували** план повернення президента-втікача Віктора Януковича напередодні російського вторгнення. Голова та кілька суддів ОАСК є **обвинуваченими** у створенні злочинної організації, яка збиралася взяти під контроль органи судової влади. Ця справа більш відома за «плівками Вовка» – таємно записаними розмовами у кабінеті голови ОАСК Павла Вовка, які опублікували **НАБУ** та «Слідство.Інфо».

Загалом 18 суддів ОАСК продовжують **отримувати** надбавки за науковий ступінь. Серед них і Марина Бояринцева, яка також нібито фігурувала на «плівках Вовка». Бояринцева **провалила** кваліфікаційне оцінювання, тож на неї чекає звільнення.

Серед питань, які піднімалися на співбесіді в межах кваліфікаційного оцінювання Бояринцевої – її наукова діяльність. ГРД **виявила**, що суддя у своїй дисертації уривками скопіювала чужі наукові праці та не залишила посилань. Під час **співбесіди** Бояринцева так і не відповіла на питання щодо виявлених порушень у дисертації, наполягаючи лише, що «заслужує на повагу до свого професійного та наукового життя та своїх робіт».

Виплату отримує й Костянтин Кобилянський, ще один суддя ліквідованого ОАСК, в дисертації якого також знайшли плагіат. Як **встановила** ГРД, він дослівно використав значні уривки зі статті свого наукового керівника Сергія Ківалова.

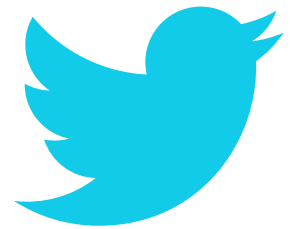
Та ОАСК не єдиний серед судів, де у наукових роботах працівників знаходили плагіат. Порушення у дисертаціях суддів є звичною практикою.

Читайте також: **Парад звільнень скандальних суддів ОАСК-мафії стартував з мільйонними бонусами для них**

Де береться плагіат

За останні десять років 1208 українців **захистили** докторську дисертацію з юридичних наук і ще 4929 – кандидатську, здобувши ступінь доктора філософії

Перед захистом дисертації кілька разів мали б перевіряти на дотримання вимог академічної доброчесності. Це набір етичних принципів та визначених правил, якого мають дотримуватися науковці. У **ст. 42** закону «Про освіту» вказано, що порушеннями принципу академічної доброчесності є обман, хабарництво, фальсифікація даних,

плагіат тощо.

Порушення академічної доброчесності вважається:

1. **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
2. **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
3. **фабрикація** – вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
4. **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
5. **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
6. **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
7. **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
8. **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання.

У грудні минулого року Верховна Рада **прийняла** навіть спеціальний закон «Про академічну доброчесність», який має вступити в дію вже в червні. Серед іншого цей закон передбачає і **покарання** за порушення принципів доброчесності.

«У нас навіть єдиний у світі закон «Про академічну доброчесність». Тобто уявіть собі, наскільки у нас великі проблеми в Україні, що прийшлося ухвалювати аж цілий закон!», – каже Світлана Благодетєлева-Вовк, керівниця громадської ініціативи «Дисергейт». Разом зі своїми колегами вона вже десять років систематично перевіряє наукові роботи.

За її словами, далеко не всі здобувачі наукових ступенів є власне науковцями. Часто це звичайні чиновники, які використовують ступінь для отримання привілеїв – зокрема, заради надбавок до зарплати.

«Науковий ступінь – це дуже прагматична річ. По-перше, ти в будь-якому випадку входиш до інтелектуальної еліти. По-друге, отримуєш економічну винагороду. І потретє, після кар'єри на держслужбі людина може влаштуватися викладачем в університеті», – пояснює Світлана Благодетєлева-Вовк.

Попит породжує пропозицію і виникають цілі мережі, готові закрити очі на плагіат і готувати дисертації «під ключ».

«Я їх називаю токсичними мережами науковців, які за відповідну плату або за відповідні послуги дозволяють отримувати наукові ступені і вчене звання. У першу чергу йдеться про ректорів, які очолюють університети. А у них є учні, які захищалися, мають ступені. І вони пишуть ці дисертації», – розповідає голова «Дисергейту».

За її словами, в Україні є понад півсотні таких недоброчесних ректорів. В результаті держбюджет щороку витрачає мільярди гривень на доплати за науковий ступінь тим, хто не мав би їх отримувати.

«У 2018 році ми почали досліджувати всі ці токсичні мережі і порахували, що на фейкові доплати тоді йшло десь 4,5 млрд грн. Я думаю, зараз значно більша сума – 10-12, можливо, 15 млрд грн щорічно витрачається на весь цей фейк», – припускає Світлана Благодетєлева-Вовк.

Читайте також: **100 тисяч суддям і 22 тисячі прокурорам: скільки отримують українські спецпенсіонери**

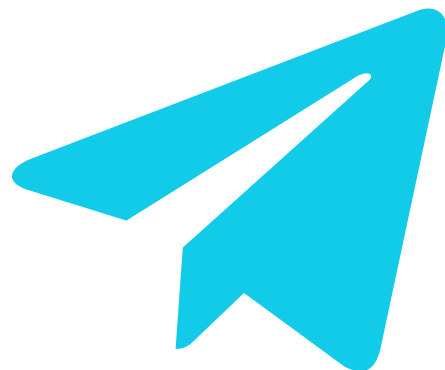
Наскільки поширений плагіат у дисертаціях суддів?

Починаючи з минулого року «Дисергейт» почав регулярно перевіряти дисертації суддів. Роблять вони це спільно з ГРД у процесі конкурсу до апеляційних судів та кваліфікаційного оцінювання суддів. Результати спільної роботи відразу стали помітними – із 34 негативних висновків щодо судді/кандидата, які серед пунктів мають академічну недоброчесність, 30 були опубліковані впродовж 2025-2026 років.

«Зазвичай у висновках ми зазначаємо лише про грубі порушення, зокрема плагіат у наукових висновках статей чи дисертації, які мали б бути власним науковим доробком. Ну або «махровий» плагіат в основній частині, коли вкраденими є кілька сторінок підряд із чужих робіт», – розповідає член ГРД Антон Зелінський.

Щоправда, Вища кваліфікаційна комісія суддів (ВККС) далеко не завжди дослухається до висновків ГРД. «ВККС знімає бали, але однозначних випадків, що особа не пройшла оцінювання виключно через академічну недоброчесність, назвати не може. Зараз це скоріше просто один з індикаторів, які створюють загальне враження про кандидата чи суддю», – пояснює Зелінський, який уже третій рік працює в ГРД.

Цікаво, що на академічній недоброчесності ловили і самих членів ВККС, які мають

оцінювати інших. У квітні минулого року НАБУ **звинуватило** члена ВККС Володимира Луганського в отриманні 500 тис. грн доплат за неіснуючий науковий ступінь. Ступінь доктора філософії він отримав у 2011 році в Міжрегіональній академії управління персоналом (МАУП), яка не мала таких повноважень.

Засідання Вищої кваліфікаційної комісії суддів, яка рекомендує суддів до призначення на посади (фото ВККС)

За словами Світлани Благодетельової-Вовк, з перевірених нею у 2025 році дисертацій суддів переважна більшість містить порушення – перш за все, плагіат.

«У 36 з перевірених мною 52 робіт є плагіат, це грубе порушення академічної доброчесності. Але є ще інша річ – це якість наукового продукту. От дисертація судді чи юриста – це просто компіляція уривків текстів з різних авторів, і на основі цього зроблено висновки, що «ось у нас, значить, дійсно щось урегульоване, але не дорегульоване». В крайньому випадку вони проводять опитування працівників органів, чи там щось їм подобається, чи не подобається», – пояснює керівниця «Дисергейту».

Схоже розповідає й Антон Зелінський. За його словами, основна проблема полягає у формальності захисту таких робіт через вже згадані «токсичні мережі» науковців.

«З огляду на те, що контролю за цією сферою до останнього часу особливого не було, то й «надавачі послуг» робили мінімальні зусилля для написання робіт. Ну, або й власне самі судді робили мінімально необхідне, щоб формально захистити дисертацію. Щодо плагіату й інших порушень вони фактично зауважень не отримували, оскільки про успішний захист вже було домовлено», – пояснює Зелінський.

Читайте також: **За два роки війни пенсії суддям зросли на 30 тисяч гривень**

Курйози у наукових роботах

Через відсутність попередніх перевірок наукових робіт члени ГРД та «Дисергейту» іноді знаходять у таких дисертаціях справжні перли.

Наприклад, суддя Ярмолинецького районного суду Хмельницької області Андрій Соловийов у кандидатській дисертації, яку захистив у Львівському національному університеті ім. І.Франка, **написав**: «Не слід робити наголос на жінці як на особі, здатній виносити імплантований людський зародок, оскільки дослідження німецьких вчених доводять, що чоловіки також здатні виконувати цю функцію». Цей уривок він взяв із випуску московського видання «Літературная газета» за 1986 рік – принаймні, так він зазначив у дисертації.

«Ну, наука йде вперед. Я відкрив Вікіпедію, інтернет, познаходив масу джерел, які підтверджують те, що багато років тому написали в «Літературній газеті». Технології інші, моделі інші, але все працює. Результату поки немає, але...», – **так** виправдовувався Андрій Соловийов на співбесіді.

Зазвичай судді неохоче або й зовсім не визнають порушень у своїх наукових роботах, каже Зелінський: «Наполягають, що це несуттєві порушення, можуть приносити висновки «експертних установ» про відсутність порушень, ну і загалом дивуються, як це могло статися. Зазвичай ми чуємо «Ой, я опрацював стільки джерел, вже й забув де моє, а де не моє – то й не послався».

Читайте також: **Спецпенсії для суддів: українців зробили рабами влади**

Реакція на суддівський плагіат

Чи не найгучнішою щодо академічної недоброчесності в судовій владі є історія Олександра Короленка. Колишній працівник Держпродспоживслужби подався на конкурс у Чернігівський апеляційний суд, але ГРД **виявила**, що його дисертація на 22% збігається з іншою науковою роботою.

Та найцікавіше відбулося на самій співбесіді. Спочатку Олександр Короленко сказав, що у роботі судді його цікавить високий розмір оплати та пенсії. Також член ВККС

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

РЕКЛАМА

зацитував уривок з анкети кандидата, у якій Короленко вказав, що упродовж 2019-2022 років через низьку зарплату на попередній роботі він підробляв написанням дисертацій. Зароблене, як зазначив сам кандидат, він витратив на відпочинок у Таїланді, купівлю спорядження для походу в гори та нового айфона.

«Ця процедура сама мене знайшла. До мене приїжджає мій знайомий, він непрямо сказав «Я шукаю варіант зекономити, хто б написав роботу для моєї дружини» – і назвав суму, яку він хоче заплатити. Ми домовилися», – **розповів** Олександр Короленко.

За першу дисертацію Короленко отримав 6000 доларів. За рік той самий знайомий запропонував написати ще одну дисертацію за таку ж суму. Наразі ці наукові роботи належить двом суддям – Олені Ващук та Оксані Морозовській. Під час співбесіди Короленко заявив, що може підтвердити, що сам писав дисертації для них.

«Я не порушив ніякого закону, я чесно своєю головою заробив ці гроші. Нормально чи ненормально – я знаю, що якби я відмовив, то він пішов би і знайшов би іншого. Етичних дилем не було», – сказав Короленко.

Відразу після співбесіди ВККС **звернулася** до Вищої ради правосуддя, Офісу Генпрокурора та Міносвіти з повідомленням про зізнання Короленка. Проте наразі нема жодної інформації щодо реакції бодяк якоїсь з цих структур.

Судді Олена Ващук та Оксана Морозовська теж ніяк не коментували його заяви і не відмовилися від наукових ступенів, а отже – отримують доплати за чужу, якщо вірити Короленку, наукову роботу.

Наразі відомо лише про один випадок, коли суддя після перевірки дисертації самостійно відмовився від наукового ступеня. Це Богдан Базарник, суддя Нетішинського міського суду Хмельницької області, у дисертації якого виявили низьку запозичень із чужих наукових робіт без посилань, тобто академічний плагіат.

«Коли мені стало відомо, що в ГРД є ряд запитань [до дисертації], я проаналізував роботу з науковим керівником. Мною було прийняте рішення скористатися своїм законним правом і добровільно відмовитися від дисертації», – **повідомив** Богдан Базарник під час співбесіди з ВККС.

Проте таке рішення – це виняток. Як правило, «Дисергейт» та інші науковці намагаються оскаржувати нечесно отримані наукові ступені у Національному агентстві з питань забезпечення якості освіти (НАЗЯВО). Подавати скарги можуть лише науковці.

Наразі єдиним успішним кейсом, коли НАЗЯВО позбавило суддю наукового ступеня за плагіат, є історія судді Печерського райсуду Києва Оксани Царевич. Торік вона **захистила** дисертацію на тему «Корупційних ризики у сфері надання публічних послуг». Експерти **виявили** плагіат у її дисертації та публікацію чужих наукових робіт під власним прізвищем ще до захисту, але вчена рада присудила їй ступінь доктора філософії. Лише через пів року цей ступінь **скасували**.

Всього ж, за **даними** Міносвіти, за останні 25 років через виявлений плагіат позбавили наукового ступеня лише 22 людини.

Читайте також: **Тупицький відсудив мільйон гривень, який йому не виплатили через карантин**

Чи можна змусити суддів повернути отримані надбавки до зарплат?

Якщо позбавити наукового ступеня важко, та все ж можливо – то чи можна плагіатора змусити повернути державі виплати за нечесно отриманий науковий ступінь? Такого механізму нема. Вже згаданий член ВККС і суддя у відставці Володимир Луганський запевняв, що не може повернути гроші: «Я би хотів повернути державі ту суму... Але поки впираюся в бюрократичні перешкоди».

Наразі відомо лише про один випадок, коли суддя повернув надбавку за науковий ступінь. Це суддя Великоберезнянського райсуду у Закарпатській області Петро Тарасевич, який теж **отримав** ступінь в МАУП, яка не мала права його видати. Коли йому звернули на це увагу, суддя повернув 642 тис. грн на рахунок ДСА у Закарпатській області.

«Я вважаю, що після того, як з'ясувалося, що кошти [надбавка за науковий ступінь] не мали мені виплачуватися за мій диплом, я вважаю, що правильно повернути ці кошти. Що і зробив», – **заявив** Петро Тарасевич на співбесіді у ВККС. Щоправда, йому це не допомогло і ВККС **відхилила** його кандидатуру на посаду судді Львівського апеляційного суду.

На думку Світлани Благодетелевої-Вовк, зменшити випадки плагіату та інших порушень академічної доброчесності можливо буде лише тоді, коли держслужбовцям перестануть доплачувати за наукові ступені.

«У світі ніде немає доплат за науковий ступінь – окрім країн колишнього СРСР. Тоді це існувало як практика купівлі лояльності, а зараз – я не знаю, це вже якась бізнес-система. Потрібно позбавити цієї доплати. Якщо це стосується науковців і освітян, то там необхідно провести реформування оплати праці», – переконана керівниця «Дисергейту».

У Верховній Раді і Міністерстві освіти уже не перший рік обговорюють можливість залишити такі доплати лише для наукових і науково-педагогічних працівників. Натомість державні службовці, які не займаються наукою професійно, мали б їх втратити.

«Ці розмови ведуться з 2019 року, – каже голова комітету Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій Сергій Бабак у розмові з NGL.media. – Але станом на зараз у

нашому комітеті нема ні зареєстрованих законопроектів, ні напрацьованих ініціатив».

—
Марія Горбань, опубліковано у виданні NGL.media

Читайте також:

- **Українці пожиттєво платитимуть утримання судді-покидьку Євгену Башмакову, який знущався над законами України**
- **Прокурорів позбавлять спецпенсій, отримуватимуть на загальних засадах**
- **Пенсії для 4 тисяч суддів коштують країні стільки ж, як для 120 тисяч вчителів і медиків - Гетманцев**
- **Кругова суддівська порука. "Суддю Майдану" Кушнір відправили на довічне грошове утримання українцями**
- **ВРП відправила довічне утримання українцями скомпроментованного суддю Волчка**
- **Руйнівний для держави популізм: Зеленський заявив, що роздасть по 1 тисячі гривень кожному за рахунок державного бюджету - це 35 мільярдів, яких немає на зброю**

Share 0

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

ВІДЕО

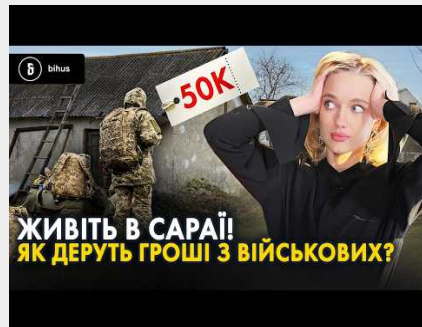
Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

Воюєш? Плати більше! 50к за оренду і космічні комісії: як виглядає ринок житла на фронті?

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань – за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com